

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. *Маргарита Иванова Чинова*, д.ю.н., професионално направление 3.5 Право, Наказателен процес, преподавател в СУ „Св. Климент Охридски”, Юридически факултет, назначена със заповед № 773 от 2.04.2019 г. на ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски” Благоевград, за външен член на научно жури по конкурса за защита на дисертационен труд за получаване на научно-образователната степен „доктор” с кандидат *Сара Мохамед Салех Обади*, професионално направление 3.6 Право, Наказателно право

Рецензията на научен труд – *„Престъпления, свързани с наркотични вещества според законодателствата на Република България и Република Йемен”* отговаря на изискванията за получаването на научната степен „доктор“. Направени са теоретични обобщения и са дадени разрешения на научни и научноприложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват принос в науката, както се изисква по Закона за развитието на академичната общност.

Темата на труда е актуална и значима. Проблемите на престъпленията, свързани с държането, производството и разпространението на наркотични вещества са едни от най-актуалните, при това в световен план, тъй като тяхната динамика е възходяща, а борбата с това опасно социално явление не дава значими практически резултати. За тяхното предотвратяване, разследване и доказване са необходими бързи и координирани действия особено когато става въпрос за организирани престъпни групи за трансгранично разпространение на наркотични вещества. Особената полезност на дисертационния труд се изразява в обстоятелството, че са дадени конкретни предложения за подобряване на съществуващите законови правила, макар и формулирани по-често на идейно ниво.

Дисертационният труд е в обем от 231 страници. Към него е приложена справка за използваната литература, съдържаща 172 източника, от които 26 на кирилица, един на славянски, 14 на латиница и 131 на арабски език. Направени са общо 641 бележки под линия. Дисертационният труд се състои от увод, три глави, всяка от които е разделена на параграфи и заключение.

Изследвани са и задължителните стандарти, произтичащи от международноправните актове – Единната Конвенция за упойващите вещества от 1961 г., Конвенцията за психотропните вещества от 1971 г., Конвенцията на Обединените нации за борба с незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества от 1988 г., Арабската конвенция за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества от

1994 г., както и Единният арабски закон за борба с наркотиците от 1985 г., и българският Закон за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите.

Направен е и сравнителноправен анализ на законодателството на Йемен, като е изследван проблемът с наркотиците, основаващи се на първия специален Наказателен закон за борба с наркотиците в обединен Йемен, в сравнение със законите за борба с наркотиците в арабските и други страни, както и международните и регионални споразумения. Обоснована е необходимостта от законодателна промяна в повечето текстове на действащия закон на Йемен за борба с незаконната търговия и употреба на наркотици и психотропни вещества. Подчертана е и необходимостта от осъвременяване и модернизирание на разпоредбите на Закон № 3 от 1993 г. за борба с незаконната търговия и употреба на наркотици и психотропни вещества.

Приносните моменти в дисертационния труд могат да се обобщят така:

От важно значение е направеният извод, че Законът за борба с незаконната търговия и използване на наркотици и психотропни вещества № 3/1993 г. на Република Йемен няма опция за интерактивност и постоянно обновяване, която да му позволи да следва развитието на обществените отношения на наркотрафика в глобален аспект. Изведени са и са дефинирани пропуските и празнините в йеменското законодателство, включително и по отношение на транспонирането на международните правни норми.

В труда са анализирани различните дефиниции за наркотиците и психотропните вещества и техният анализ, направен в правната наука. Повечето закони избягват да формулират дефиниция за наркотиците и психотропните вещества, а вместо това се ограничават с извеждането им в списък – приложение към закона, което едва ли е най-добрия законодателен приѐм. Това е дефект, който трябва да бъде преодолян, защото списъкът трябва да бъде системно актуализиран. При това той се актуализира от съответния министър като представител на изпълнителната власт, а не от парламента.

На критичен анализ е подложен фактът, че от приемането на закона през 1993 г., йеменското законодателство не е добавило нито един наркотик, психотропно вещество, прекурсор или химикал в списъците – приложения към закона. Установява се, че някои наркотични вещества не са включени в никой от списъците – приложения към закона. Затова съдебните власти се изправят пред правни проблеми, да прилагат закона по аналогия, което се знае, че в наказателното право е недопустимо.

Изтъкнат е големият дефект на йеменския закон, който не разграничава наркотичните и психотропните вещества, а ги обобщава в един общ списък. Наред с това той смесва понятията, отнасящи се до

наркотиците, и особено термините, свързани с наркотичните растения и техните продукти. Освен това отделните глави не са правилно структурирани, което впрочем се отнася и до списъците. Откриват се грешки в наименованията на наркотичните и психотропните вещества, изброени в списъците, приложения към закона.

Друг проблем поставен на анализ в дисертационния труд е обстоятелството, че йеменското законодателство, не прави разлика между опасните наркотични и психотропни вещества и по-малко опасните такива, както и между веществата, боравенето с които е позволено, като лечебни средства и тези, които са абсолютно забранени. Всички вещества са изравнени по отношение на законовите последици, произтичащи от действията с тях, независимо от опасността, която може да представлява съответното вещество. От тук следват и противоречията в съдебната практика при прилагането на отделните разпоредби на закона.

В дисертационния труд е анализиран и критикуван пропускът на йеменския законодател да криминализира образуването на престъпна група за незаконна търговия с наркотици. Международните стандарти предвиждат наказателна отговорност за структури на международната организирана престъпност, които извършват незаконна търговия с наркотични и психотропни вещества. Подложено е на критика и обстоятелството, че йеменското законодателство не криминализира като самостоятелно престъпление склоняването на друго лице към употреба на наркотици, независимо, че това деяние е с твърде висока степен на обществена опасност.

В дисертационния труд е разгледан и въпросът за това, че в йеменското законодателство не се дефинира като престъпно деяние доставянето на наркотични вещества, с оглед на това дали престъпното намерение се отнася до разпространение или склоняване към употреба на наркотици в страната или само транзитното преминаване през страната. В тази връзка обосновано се предлага в съответните законодателни разпоредби да се използва думата "внос", вместо – „доставяне”.

На критика е подложено йеменското законодателство и за това, че за разлика от другите законодателства, като например американското, германското и българското, не взема под внимание количеството заловено наркотично вещество, или количеството на активната съставка в него, като критерий при определяне на наказанието. Илюстрирана е и противоречивата съдебна практика в тази връзка. Някои съдии се съобразяват с количеството активно вещество, когато определят наказанието, а други не приемат този подход.

Стремежът на йеменския законодател и неговата политика за умножаване на съставите, в които се предвижда смъртно наказание като единствено средство за овладяване на повечето наркопрестъпления, също са подложени на сериозна критика в дисертационното изследване. Особено

се настоява на необходимостта да се търсят други наказателни средства, различни от смъртното наказание.

По така представения дисертационен труд могат да се направят и някои *бележки и препоръки*. Може би защото темата на дисертационния труд е твърде обемна, това не е позволило на докторанта да изследва някои въпроси в тяхната дълбочина и на места изложението остава впечатлението за повърхностен преразказ на законови разпоредби и становища на различни автори, публикувани в правната литература.

Предвид изложеното, като

Заключение – давам положителна оценка на дисертационния труд – „Престъпления, свързани с наркотични вещества според законодателствата на Република България и Република Йемен” и предлагам на Сара Мохамед Салех Обади да бъде дадена образователната и научна степен „доктор”, професионално направление 3.6 Право, Наказателно право.

Изготвил становището:

М. Чинова

София, май 2019 г.